

REZOLUCJA**Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest w sprawie solidarności i zbliżenia ustawodawstwa w sektorze energetycznym – w kierunku postępowych ram regulacyjnych**

(2020/C 134/03)

ZGROMADZENIE PARLAMENTARNE EURONEST,

- uwzględniając ratyfikowane przez Unię Europejską porozumienie klimatyczne z Paryża, którego stroną są również kraje Partnerstwa Wschodniego,
 - uwzględniając układy o stowarzyszeniu zawarte przez UE z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą, w szczególności ich postanowienia dotyczące współpracy w dziedzinie energii,
 - uwzględniając protokół ustaleń w sprawie strategicznego partnerstwa między UE a Azerbejdżanem w dziedzinie energii podpisany w 2006 r. oraz wspólną deklarację Unii Europejskiej i Azerbejdżanu o południowym korytarzu gazowym podpisaną w 2011 r.,
 - uwzględniając umowę (Kompleksową i wzmocnioną umowę o partnerstwie między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Armenii, z drugiej strony) podpisaną w dniu 24 listopada 2017 r. i ratyfikowaną przez Armenię, w szczególności jej postanowienia dotyczące współpracy w dziedzinie energii,
 - uwzględniając program prac utworzonej w ramach Partnerstwa Wschodniego platformy 3 – połączenia, efektywność energetyczna, środowisko i zmiana klimatu (2018–2019),
 - uwzględniając przyjętą niedawno dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/692 ⁽¹⁾ zawierającą zasady ochrony bezpieczeństwa energetycznego w Europie,
- A. mając na uwadze, że globalne zmiany pod względem produkcji energii i zapotrzebowania na energię mają znaczący wpływ na geopolitykę i konkurencyjność przemysłu oraz stwarzają poważne wyzwania, jeśli chodzi o bezpieczeństwo dostaw w Europie;
- B. mając na uwadze, że zmiana klimatu, potrzeba ograniczenia emisji CO₂, coraz większe zapotrzebowanie na energię oraz niepewność związana ze światowymi rynkami ropy i gazu budzą obawy, prowadząc w krajach zarówno producentów, jak i konsumentów do rozważań na temat konieczności opracowania korzystnych dla obu stron strategii przekształcenia sektorów energetycznych w sektory niskoemisyjne, znalezienia nowego punktu równowagi między różnymi źródłami energii, zapewnienia niezawodnych, bezpiecznych dostaw i efektywnego zużycia energii;
- C. mając na uwadze, że regionalny dialog dotyczący polityki energetycznej w ramach Partnerstwa Wschodniego w ostatnich latach nasilił się i obejmuje konwergencję rynków energii, dywersyfikację dostaw i tranzytu energii, rozwój zrównoważonych źródeł energii, środki w zakresie efektywności energetycznej, a także infrastrukturę będącą przedmiotem wspólnego i regionalnego zainteresowania;
- D. mając na uwadze, że kraje Partnerstwa Wschodniego i Unia Europejska zobowiązały się do działania w takich kwestiach jak odnawialne źródła energii, efektywność energetyczna, działanie w dziedzinie klimatu i innowacje w zakresie czystej energii;
- E. mając na uwadze, że działania na rzecz oszczędności energii i poprawy efektywności energetycznej, wraz z większym zastosowaniem odnawialnych źródeł energii, przyczyniają się do ograniczenia licznych form zależności energetycznej, w tym zależności finansowej, technologicznej lub paliwowej w sektorach jądrowym i paliw kopalnych, nabywania i własności strategicznej infrastruktury energetycznej oraz inwestowania w projekty energetyczne przez niewiarygodne strony trzecie w UE i krajach partnerskich z Europy Wschodniej;
- F. mając na uwadze, że kraje partnerskie z Europy Wschodniej, w tym kraje mające zobowiązania wynikające z Traktatu o Wspólnocie Energetycznej, przystąpiły do przyjęcia i wdrożenia strategii politycznych i przepisów dotyczących odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej; mając na uwadze, że ich poczynania są jednak utrudnione przez niedostateczne monitorowanie oraz możliwości techniczne, a także przez brak inwestycji oraz instrumentów do ich wdrożenia;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/692 z dnia 17 kwietnia 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2009/73/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego (Dz.U. L 117 z 3.5.2019, s. 1).

- G. mając na uwadze, że Mołdawia, Ukraina i Gruzja dołączyły do Wspólnoty Energetycznej odpowiednio w latach 2010, 2011 i 2017, i w związku z tym były zobowiązane do stopniowej harmonizacji swojego ustawodawstwa z prawodawstwem UE i instrumentami międzynarodowymi w celu przyciągnięcia inwestycji, stworzenia zintegrowanego i konkurencyjnego rynku energii, zwiększenia bezpieczeństwa dostaw oraz ulepszenia norm środowiskowych;
- H. mając na uwadze, że ważnym elementem układów o stowarzyszeniu jest współpraca w dziedzinie energii, obejmująca wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, konwergencja z dorobkiem prawnym UE w dziedzinie energii, rozwój współpracy w takich dziedzinach jak elektryczność, gaz ziemny i ropa naftowa, infrastruktura, energia ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczna;
- I. mając na uwadze, że włączenie wiążących zobowiązań wynikających z członkostwa we Wspólnocie Energetycznej do ram regulacyjnych krajów partnerskich z Europy Wschodniej oraz program stopniowych reform uzgodniony z państwami członkowskimi UE dodatkowo wzmocni i przyspieszą proces integracji europejskiej tych krajów;
- J. mając na uwadze, że na szczycie Partnerstwa Wschodniego w Brukseli w 2017 r. przyjęto zmienioną strukturę wielostronną Partnerstwa Wschodniego, aby przyczynić się do osiągnięcia celów Partnerstwa Wschodniego, w szczególności dzięki wsparciu realizacji „20 oczekiwanych do roku 2020 rezultatów”; w zmienionej strukturze zostaną uwzględnione postanowienia globalnej strategii UE oraz kluczowe cele polityki globalnej określone w celach zrównoważonego rozwoju w ramach oenztowskiej Agendy 2030, porozumieniu klimatycznym z Paryża oraz Europejskim konsensusie w sprawie rozwoju;
- K. mając na uwadze, że poczyniono postępy w realizacji celów pośrednich związanych z 20 oczekiwanych do roku 2020 rezultatami dzięki ratyfikacji porozumienia klimatycznego z Paryża przez wszystkie kraje Partnerstwa Wschodniego, przystąpieniu wielu nowych miast do Porozumienia Burmistrzów, wprowadzeniu strategii politycznych i struktur instytucjonalnych mających na celu promowanie zielonej gospodarki oraz rozpoczęciu w kilku krajach Partnerstwa Wschodniego dialogu politycznego na wysokim szczeblu w sprawie efektywności energetycznej; wyzwaniem pozostaje jednak ustanowienie kompleksowych ram regulacyjnych umożliwiających i ułatwiających dostęp do środków finansowych i innych mechanizmów zachęt oraz wspierających skuteczniejsze wdrażanie polityki energetycznej;
- L. mając na uwadze, że pozytywne doświadczenia we współpracy wielostronnej służą jako platforma dla intensywniejszego rozwoju rynku regionalnego, wskazując odpowiednie instrumenty gwarantujące utrzymanie lub prowadzenie takiej współpracy; ściślejsza współpraca na szczeblu regionalnym jest niezbędna, aby doprowadzić do głębszej integracji rynkowej na szczeblu europejskim;
- M. mając na uwadze, że Federacja Rosyjska wykorzystuje energetykę jako narzędzie polityki zagranicznej; mając na uwadze, że egzekwowanie trzeciego pakietu energetycznego jest skutecznym narzędziem ograniczania wpływów Gazpromu;
- N. mając na uwadze, że dzięki realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania UE może dostarczać gaz z nowych źródeł do regionów, które są zależne od jednego źródła dostaw energii, a także budować gazociągi, które będą dostarczać gaz z nowych źródeł na rynek europejski, dzięki czemu stanie się ona mniej narażona na zakłócenia w dostawach gazu z Rosji;
- O. mając na uwadze, że gazociągi o przepływie zwrotnym są istotnymi elementami zapewniającymi większą odporność UE i jej sąsiadów na ewentualne zakłócenia w dostawach gazu;
- P. mając na uwadze, że obserwujemy przyspieszony rozwój wystarczającej infrastruktury LNG w całej UE, w tym instalacji do magazynowania gazu;
1. przyjmuje z zadowoleniem zobowiązanie państw członkowskich UE i krajów partnerskich z Europy Wschodniej do przestrzegania porozumienia paryskiego; podkreśla, że oszczędność energii, efektywność energetyczna i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii są najlepszym sposobem na osiągnięcie celów porozumienia paryskiego i zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego przy jednoczesnym zmniejszeniu zależności od importu energii z państw trzecich; ponownie podkreśla, że celem stabilnej polityki energetycznej, której podstawę stanowi ambitna polityka w dziedzinie klimatu, jest zapewnienie konsumentom, w tym gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom, bezpiecznej, zrównoważonej, konkurencyjnej i przystępnej cenowo energii; zachęca rządy krajowe, by wspierały badania naukowe i innowacje, przyciągając inwestycje, co wymaga gruntownej transformacji systemów energetycznych w krajach Europy Wschodniej;
 2. wzywa do zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska oraz promowania ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, w szczególności przez utrzymanie efektywności energetycznej i oszczędność energii oraz rozwój nowych i odnawialnych form energii, za pomocą skoordynowanych działań, łączących zarówno akty ustawodawcze, jak i działania polityczne na szczeblu regionalnym, krajowym i lokalnym;

3. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że kraje partnerskie z Europy Wschodniej przyspieszają wspólne działania i zobowiązują się do ściślejszego zharmonizowania swoich przepisów energetycznych z dorobkiem prawnym UE, co pozwoli na osiągnięcie postępów na drodze do zrównoważonej energetyki;

4. podkreśla potrzebę odejścia od polityki energetycznej opartej na paliwach kopalnych i wzywa kraje Partnerstwa Wschodniego do rozpoczęcia procesu stopniowego wycofywania takich źródeł energii i zastąpienia ich odnawialnymi źródłami energii; ponownie podkreśla, że transformacja energetyczna powinna być sprawiedliwa społecznie, prowadzić do innowacji i opierać się na przyszłościowej infrastrukturze oraz solidarności, a jednocześnie powinna zwiększać bezpieczeństwo dostaw; postuluje, by obecne i przyszłe projekty rurociągów energetycznych gwarantowały regionalne bezpieczeństwo energetyczne dzięki eliminacji uzależnienia od dominującego dostawcy gazu i ropy naftowej; podkreśla, że solidarność i zbliżenie ustawodawstwa w sektorze energetycznym między UE a krajami Partnerstwa Wschodniego można zagwarantować tylko wtedy, gdy nowe elementy infrastruktury rurociągów znajdujące się zarówno na obszarach morskich, jak i na lądzie będą zgodne z prawodawstwem UE; w związku z tym wyraża obawy dotyczące projektu Nord Stream 2, który, naruszając zasady solidarności i wspólnej polityki energetycznej, będzie stanowił negatywny przykład; zwraca uwagę na konieczność prawidłowej transpozycji zmienionej dyrektywy gazowej we wszystkich państwach członkowskich i wzywa Komisję Europejską do zdecydowanego przeciwdziałania wszelkim próbom obejścia jej przepisów;

5. podkreśla znaczenie środków oszczędzania energii i podnoszenia efektywności energetycznej dla bezpieczeństwa energetycznego UE, a zwłaszcza krajów Partnerstwa Wschodniego; zauważa, że kraje Partnerstwa Wschodniego są średnio trzykrotnie bardziej energochłonne niż państwa członkowskie UE, oraz podkreśla, że zmniejszenie tej luki jest najskuteczniejszym sposobem zmniejszenia zależności energetycznej poszczególnych krajów Partnerstwa Wschodniego od państwa trzeciego;

6. wyraża obawę, że wyłączenie gazociągu Nord Stream 2 z trzeciego pakietu energetycznego zapewni Gazpromowi nieadekwatną przewagę konkurencyjną i jeszcze bardziej wzmocni jego pozycję dominującą;

7. zachęca państwa członkowskie UE i kraje Partnerstwa Wschodniego do dalszego promowania dywersyfikacji źródeł energii i dróg dostaw, w tym dzięki ukończeniu i włączeniu do eksploatacji realizowanych projektów infrastrukturalnych w zakresie połączeń energetycznych oraz stosowaniu przepływu zwrotnego w drogach dostaw gazu, które to działania stanowią najlepsze przykłady solidarności; z zadowoleniem przyjmuje dalszy rozwój przepisów i projektów związanych z terminalami LNG, co nieuchronnie doprowadzi do stworzenia postępowych ram regulacyjnych, a także do wzmocnienia wspólnej polityki energetycznej;

8. zachęca do opracowywania projektów dotyczących przepływu zwrotnego gazu między krajami Partnerstwa Wschodniego i między tymi krajami a UE; wspiera promowanie dostępności alternatywnych źródeł gazu, takich jak LNG, oraz zachęca do nawiązywania współpracy z nowymi dostawcami LNG, w tym ze Stanami Zjednoczonymi, a także do rozwijania terminali i infrastruktury do regazyfikacji LNG;

9. podkreśla, że poprawa ram regulacyjnych w dziedzinie energetyki ma pierwszorzędne znaczenie, ponieważ decyzje inwestycyjne w takich dziedzinach są w dużej mierze zależne od zezwoleń administracyjnych; zaleca, aby rządy krajów partnerskich z Europy Wschodniej zapewniły przejrzystość, spójność i ciągłość w kształtowaniu ram prawnych, finansowych i regulacyjnych oraz dalej zwalczały korupcję w celu wzmocnienia zaufania inwestorów i wymieniały się wiedzą ekspercką z zakresu regulacji i najlepszymi praktykami;

10. podkreśla potrzebę wzmocnionej współpracy i wspólnego podejścia krajów partnerskich z Europy Wschodniej i państw członkowskich UE w zakresie bezpieczeństwa i ochrony w dziedzinie energetyki jądrowej; zwraca się do wszystkich krajów partnerskich z Europy Wschodniej o pełne przyjęcie podstawowych zasad bezpieczeństwa określonych w normach bezpieczeństwa MAEA oraz o przystąpienie do odpowiednich konwencji, takich jak Konwencja bezpieczeństwa jądrowego oraz Wspólna konwencja bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi, a także o ich wdrożenie; podkreśla, że wspólne wysiłki na rzecz zapewnienia najwyższego poziomu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony przed promieniowaniem mogą przynieść rezultaty dzięki większej harmonizacji norm oraz zbliżeniu ram technicznych, regulacyjnych i prawnych;

11. uważa, że inwestycje w dziedzinie energii wymagają stabilnych i przewidywalnych ram długoterminowych oraz że wyzwaniem, z którym kraje Partnerstwa Wschodniego muszą się zmierzyć, będzie wzbudzenie wiary w efekty nowych przepisów; w tym kontekście zwraca uwagę na niedawne zmiany w ukraińskim prawie energetycznym, które trzeba jeszcze bardziej dostosować do postanowień Traktatu o Wspólnocie Energetycznej i których sprawne wprowadzenie wymaga dodatkowego wsparcia;

12. podkreśla zainteresowanie rozwojem otwartego, konkurencyjnego i zintegrowanego rynku energii w Europie Wschodniej, który mógłby stworzyć większe możliwości handlu i inwestycji, budowania zdolności oraz prowadzenia wspólnych projektów w dziedzinie odnawialnych źródeł energii, inteligentnych sieci i efektywności energetycznej, z uwzględnieniem celów klimatycznych; podkreśla, że zintegrowany rynek energii powinien funkcjonować zgodnie z zasadą wzajemności i równych szans, jeśli chodzi o dostęp do rynku i infrastrukturę, a także zapewniać normy ochrony środowiska i bezpieczeństwa;

13. podkreśla, że choć cele polityki energetycznej zostały określone i skoordynowane na szczeblu UE, państwa członkowskie UE i kraje Partnerstwa Wschodniego muszą wybrać strategie uzupełniające, dostosowane do struktury krajowych rynków energii i sytuacji stanowiącej punkt wyjścia dla transformacji energetycznej, w tym przez zbadanie, jakie nowe możliwości i korzyści oferuje LNG;

14. zwraca uwagę, że gaz ziemny będzie służył jako paliwo pomostowe w transformacji energetycznej; podkreśla, że powodzenie reformy rynku energii i transformacji energetycznej zależy od ustanowienia solidnych ram handlowych, prawnych i regulacyjnych, które będą wspierać niezbędne zmiany, a także od sprawiedliwych wspierających ram finansowych, opartych na podejściu neutralnym pod względem technicznym; w tym kontekście wyraża zaniepokojenie decyzją Europejskiego Banku Inwestycyjnego o wycofaniu się z finansowania projektów dotyczących gazu ziemnego bez obniżenia emisji;

15. ponownie podkreśla znaczenie gruntownej oceny aktualnej sytuacji w sektorze energetycznym, interakcji między podmiotami rynkowymi, zasad pomocy państwa oraz następstw poszczególnych wariantów reform dla wszystkich zainteresowanych stron i całego społeczeństwa w procesie włączania i wdrażania zasad rynku energetycznego UE; zauważa z zaniepokojeniem, że rynki energii w krajach Partnerstwa Wschodniego nadal są zmonopolizowane przez kilku oligarchów; wzywa kraje Partnerstwa Wschodniego do opracowania instrumentów promujących strategię decentralizacji, które umożliwią pobieranie energii z wielu lokalnych sieci energetycznych (lokalne elektrownie słoneczne, małe farmy wiatrowe, instalacje magazynowania energii w akumulatorach i elektrociepłownie); apeluje do UE o wspieranie tego procesu w drodze wymiany najlepszych praktyk;

16. podkreśla, że nowe zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii wynikające z cyberataków wymagają podejmowania nowych środków; zwraca uwagę, że zagrożenie dla cyberbezpieczeństwa w UE jest spotęgowane przez zwiększoną współzależność między sieciami energetycznymi państw członkowskich UE; zaleca państwom członkowskim UE i krajom partnerskim z Europy Wschodniej opracowanie i wdrożenie strategii w zakresie cyberbezpieczeństwa w sektorze energetycznym, której celem powinno być m.in. wzmocnienie gotowości do reagowania na zagrożenia związane z cyberbezpieczeństwem w sektorze energetycznym, skoordynowanie reagowania w cyberprzestrzeni oraz przyspieszenie zmian technologicznych mających na celu zapewnienie odporności systemów bezpieczeństwa;

17. zaleca, aby państwa członkowskie UE i kraje partnerskie z Europy Wschodniej nawiązywały dalsze kontakty i angażowały się we współpracę w zakresie badań naukowych i kształtowania polityki w dziedzinie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, podejmując jednocześnie działania, aby rozwiązać problem ubóstwa energetycznego, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw domowych o niskich dochodach i znajdujących się w trudnej sytuacji, które z trudem płacą rachunki za energię lub nie są w stanie odpowiednio ogrzewać mieszkań i nie mogą pozwolić sobie na inwestowanie w projekty dotyczące efektywności energetycznej i modernizacji, ale mogłyby mieć udział w reakcji popytu, jeśli będą ku temu odpowiednie warunki infrastrukturalne i rynkowe;

18. ponownie podkreśla, że reformy rynków energii nie polegają jedynie na stworzeniu swobodnego i wysoce konkurencyjnego otoczenia, lecz także na zdolności państwa do zapewniania ochrony socjalnej konsumentom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji, którzy z różnych powodów nie są w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb związanych z energią; podkreśla, że reforma rynku energetycznego i transformacja energetyczna mogą zakończyć się sukcesem tylko wtedy, gdy będą miały szerokie poparcie społeczne i gdy najważniejszą rolę będą w nich odgrywać obywatele; przypomina, że według szacunków w samej Unii Europejskiej ponad 50 mln gospodarstw domowych doświadcza ubóstwa energetycznego, i w związku z tym wzywa do lepszego wykorzystania Europejskiego Obserwatorium Ubóstwa Energetycznego do wymiany informacji i najlepszych praktyk, stworzenia wyspecjalizowanej sieci zainteresowanych stron zajmujących się ubóstwem energetycznym oraz opracowania odpowiednich krajowych celów orientacyjnych w zakresie ograniczenia ubóstwa energetycznego;

19. uznaje wartość Traktatu o Wspólnocie Energetycznej, który stanowi podstawę promowania regionalnego rynku energii UE i jej wschodnich sąsiadów dzięki przystąpieniu Mołdawii, Ukrainy i Gruzji oraz współpracy Armenii (w charakterze obserwatora), rozwijanego w oparciu o wspólne interesy i specyfikę poszczególnych krajów;

20. dostrzega znaczenie wsparcia ustawodawczego i technicznego, którego UE udziela krajom Partnerstwa Wschodniego we wdrażaniu reform mających na celu zbliżenie ich ustawodawstwa do przepisów i norm UE; przyjmuje z zadowoleniem prace w ramach inicjatywy EU4Energy, która jest realizowana w odniesieniu do każdego z sześciu krajów partnerskich z Europy Wschodniej, mające na celu wzmocnienie ram prawnych i regulacyjnych tych krajów oraz zwiększenie bezpieczeństwa dostaw i poprawę sieci połączeń w regionie;
21. podkreśla, że infrastruktura transgraniczna między UE a krajami Europy Wschodniej wymaga dalszej rozbudowy, ponieważ nadal stanowi ona istotną przeszkodę w rozwoju konkurencyjnego zintegrowanego rynku w sektorach energii elektrycznej i gazu; wzywa UE i kraje Partnerstwa Wschodniego do wzmocnienia wysiłków, aby umożliwić terminową realizację i pełne uruchomienie południowego korytarza gazowego, który ma przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i zróżnicowania dostaw energii dzięki sprowadzaniu gazu ziemnego z regionu Morza Kaspijskiego i ewentualnie z Azji Środkowej do Europy; wyraża poparcie dla czwartej listy projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, która zawiera wiele kluczowych projektów mających na celu rozwój dobrze połączonej i odpornej na wstrząsy sieci gazowej na potrzeby UE i jej sąsiedztwa;
22. ponownie podkreśla, że rozbudowa infrastruktury transgranicznej między UE a krajami Europy Wschodniej przyczynia się do ogólnego zwiększenia regionalnego bezpieczeństwa energetycznego; wzywa do wzmocnienia wzajemnych połączeń między sieciami dostaw energii elektrycznej w UE i w krajach Partnerstwa Wschodniego dzięki wdrożeniu synchronicznego połączenia międzysystemowego sieci ukraińskiej i mołdawskiej z europejską siecią kontynentalną ENTSO-E (europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej); zaleca, aby zainteresowane kraje partnerskie z Europy Wschodniej były regularnie uwzględniane w unijnych testach wytrzymałościowych bezpieczeństwa energetycznego;
23. podkreśla znaczenie ścisłego przestrzegania przez wszystkie państwa członkowskie UE wspólnych zasad, w szczególności dyrektywy (UE) 2019/692, i ponawia apel do krajów Partnerstwa Wschodniego o kontynuowanie zmian ustawodawczych zgodnie z przepisami UE w sektorze energetycznym;
24. zobowiązuje swoich współprzewodniczących do przekazania niniejszej rezolucji Przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego, Radzie, Komisji, Wysokiemu Przedstawicielowi Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Wiceprzewodniczącemu Komisji, Komisarzowi do spraw Europejskiej Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych oraz rządów i parlamentom państw członkowskich UE i krajów Partnerstwa Wschodniego.
-